

Løgtingsmál nr. 141/2014: Uppskot til samtyktar um játtanarkarmar á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016**Uppskot
til****samtyktar um játtanarkarmar á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016**

Við hesi løgtingssamtykt tekur Løgtingið undir við, at samlaði útreiðslukarmurin á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016 verður 4.642,4 mió. kr. Rakstrarkarmurin verður 4.369,4 mió. kr., og løgukarmurin verður 273,0 mió. kr. Samlaði inntøkukarmurin verður 4.698,4 mió. kr. RLÚ úrslitið á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016 verður 56 mió. kr. Í talvuni niðanfyri eru samlaðu játtanarkarmarnir fyri 2016 býttir á greinar.

Játtanarkarmar á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016		
<i>Miό. kr.</i>	Rakstur	Løgur
§ 1 Løgtingið	48,3	0,0
§ 2 Løgmansfyrisingin	56,1	2,0
§ 3 Fíggjarmál	344,3	104,5
§ 5 Fiskivinnumál	169,7	0,0
§ 6 Vinnumál	315,8	17,0
§ 7 Mentamál	1.001,3	109,5
§ 11 Heilsumál	984,9	34,0
§ 12 Almanamál	1.449,0	6,0
Útreiðslur tilsamans	4.369,4	273,0
Útreiðslukarmur	4.642,4	
Inntøkukarmur § 20	4.698,4	
RLÚ-úrslit	56,0	

Løgtingið verður gjørt varugt við, at til tess at røkka ætlaða úrslitinum á løgtingsfíggjarlógini fyri 2016 er grundarlagið tær givnu fortreytirnar fyri framskrivingum og tey neyðugu tiltøkini á útreiðslu- og inntøkusiðu landskassans, soleiðis sum tað er lýst í viðmerkingunum og hjáløgdu Búskaparfrágreiðing I.

Viðmerkingar

Í samgonguskjalinum frá november 2011 stendur: "Samgongan hevur sett sær fyrri at fáa yvirskot á fíggarlógina í seinasta lagi 2016."

Avbjóðingarnar, sum landsstýrið tók á seg í november 2011, vóru nógv og stórar. Skattatrýstið á lønarinntøku var køvandi, undirskot í landskassanum, høgt arbeiðsloysi og fólkafráflyting.

Málið hjá samgonguni var, at tað skuldi loysa seg at arbeiða, og ein varin og miðvísur fíggarpolitikkur skuldi rekast, soleiðis at framtíðar ættarlið eisini eru tryggjað vælferð. Fortreytin fyrri einum góðum samfelag fyrri øll, er búskaparvøkstur, ið tryggjar vælferðina.

Fíggarlógirnar frá 2012 til 2014 hava havt ein varnan vøkstur í útreiðslunum. Við at tálma vøkstrinum í útreiðslunum skuldu inntøkurnar fáa útreiðslurnar aftur.

Hyggja vit eftir útreiðslum og inntøkum árinum 2011-2014, síggja vit, at

- Inntøkurnar eru vaksnar við 471,6 mió. kr., ella 3,6% um árið
- Útreiðslurnar eru vaksnar við 181,3 mió. kr., ella 1,4% um árið
- Inntøkurnar í tíðarskeiðnum eru vaksnar 2,6 ferðir so skjótt sum útreiðslurnar

Vit hava framt tillagingar uttan at fremja stórar skerjingar í vælferðini. Landsstýrið hevur í staðin lagt dent á at fremja nýskipanir og spakuliga tillaga raksturinn til eitt støði, sum er haldført, uttan at tann grundleggjandi vælferðin kom í vanda.

Hetta uppskot hevur eitt avlop (RLÚ) á 56 mió. kr. í 2016, og næstu 5 árinum er samlaða avlopið yvir hálva milliard, og landið kann fara undir at rinda skuld aftur.

Í hesum kørmum mæla vit til at raðfesta vælferðarøkini. Tilsamans vaksa útreiðslurnar 0,9%. Til bleytu økini, sum eru skúla-, heilsu- og almannamál, vaksa útreiðslurnar 1,6%. Inntøkurnar vaksa 2,8% við vanligum framskrivingum, og við ætlaðum nýggjum inntøkutiltøkum vaksa inntøkurnar 4,9%.

Nakað er eftir á mál at fáa haldføri í landskassan, hóast avlop er í hesum uppskoti til játtanarkarmar. Almenni geirinn hevur eitt bygnaðarligt hall, og hetta hallið økist við væntaðu broytingunum í fólkasamansetingini. Hetta uppskot til játtanarkarmar fer at minka um bygnaðarliga hallið, sum almenni geirinn hevur. Tað er ein fortreyt fyrri, at fólk framhaldandi kann støðast í Føroyum.

Fíggarpolitisku átøkini mugu ávirka bæði tænastrur, veitingar til borgarar og tryggja varandi nýggjar inntøkur til landskassan, soleiðis at eisini tað bygnaðarliga hallið verður burtur. Gera vit ikki tað, fáa vit ikki ført sjálvstøðugan fíggarpolitikk í framtíðini, tí skuldin gerst ov stór. Samgongan metir tað ikki at vera rætt at senda hesa rokning víðari til komandi ættarlið. Neyðugt er at halda fast við verandi fíggarpolitikk næstu árinum fyrri at tryggja haldføri landskassans.

Hyggja vit eftir nøkrum búskaparligum lyklatølum árinum 2011-2014, síggja vit, at

- Løntakaratalið er vaksið við um leið 1000 fólku
- Arbeiðsloysið er lækkað úr 7% niður í 3,2%
- Nettofráflytingin er broytt til nettotilflyting
- Fólkatálið er vaksið við 440 fólku

Tað gongur væl. Men neyðugt er framhaldandi at reka ein varnan fíggarpolitikk.

Fortreytir

Høvuðsfortreytin fyri uppskotinum til játtanarkarmar 2016-2020 er ásetingin í samgonguskjalinum, um at avlop skal vera á fíggyarlógini í seinasta lagi í 2016.

Fortreytir fyri framrokning av útreiðslum 2016-2020

Framskrivingar av lógarbundnum játtanum og bundnum raðfestingum eru gjørdar fyri árinum 2016 til 2020.

Framrokningarnar eru í høvuðsheitum grundaðar á fólkatál og fólkasamanseting, til dømis metta talinum á skúlanæmingum og pensjónistum 2016-2020. Í framrokningunum er lagt upp fyri bundnum raðfestingum næstu árinum, til dømis at nýggir stovnar verða tiknir í nýtslu. Í játtanarkørmunum er framskrivað í ársins prísnum í 2016, men árinum 2017-2020 verður framskrivað í føstum prísnum. Lønaráútreiðslurnar í 2016 eru samsvarandi verandi sáttmálum.

Játtanarkarmarnir eru gjørdir við verandi rentustøði. Hetta er ein óvissa í játtanarkørmunum, tí at rentustøðið kann broytast, og harvið kunnu útreiðslur landskassans til rentustuðul og rentuútreiðslur av skuldini eisini broytast.

Løgunar fyri 2016-2020 eru gjørdar samsvarandi langtíðarløguætlanini. Sambært langtíðarløguætlanini verða løgur fyri útvið 300 mió. kr. árliga næstu árinum.

Fortreytir fyri framrokning av inntøkum 2016-2020

Inntøkurnar í uppskotinum til játtanarkarmar fyri árinum 2016-2020 eru framroknaðar við støði í søguligum inntøkutølum og teimum fortreytum, sum eru kendar í lýtuni. Í játtanarkørmunum eru inntøkurnar framskrivaðar í ársins prísnum í 2016, men árinum 2017-2020 verður framskrivað í føstum prísnum.

Framskrivingarnar eru gjørdar sambært metingum um útlit fyri gongdina í búskapinum. Forsagnir frá millumtjóða stovnum og Búskaparráðnum eru brúktar sum partur av grundarlagnum undir metingunum.

Sum vant, verða inntøkurnar framroknaðar varisliga. Royndirnar síðstu árinum eru, at tað er torført at meta um inntøkurnar hjá landskassanum og tær broytingar, sum kunnu koma fyri av ymiskum tiltøkum, skatta- og avgjaldsbroytingum og øðrum.

Í fortreytunum fyri inntøkunum verður BTÚ í ársins prísnum mett at vaksa um 3% í 2016. Á teimum skatta- og inntøkujáttanum, har hetta verður hildið vera neyðugt, eru gjørdar serstakar metingar út frá fortreytunum fyri játtanina.

Uppskotið til játtanarkarmar 2016-2020

Uppskotið til játtanarkarmar byggir á fíggyarlógina fyri 2015, umframt politiskar semjur og avtalur gjørdar síðani.

Í talvuni niðanfyrir er uppskotið til játtanarkarmar fyri árinum 2016 til 2020 útgreinað.

Samgongan er samd um bæði at hækka inntøkurnar og at lækka vøksturin í útreiðslunum hjá landskassanum næstu árinum fyri at fáa avlop á fíggyarlógina fyri 2016 og árinum frameftir.

Talvan niðanfyrir vísir uppskotið til lögtingssamtykt um játtanarkarmar býtt á greinar og ár.

Fíggjarmálaráðið

Talva: Útgreinaðir játtanarkarmar fyri 2016-2020					
<i>Mið. kr.</i>	2016	2017	2018	2019	2020
Rakstrarútreiðslur, §1-§12:					
§1 Løgtingið	48,3	46,3	46,3	46,3	46,3
§2 Løgmansfyrisingin	56,1	54,8	54,8	55,3	55,3
§3 Fíggjarmál	344,3	347,2	353,6	359,5	365,3
§5 Fiskivinnumál	169,7	169,7	169,7	169,7	169,7
§6 Vinnumál	315,8	316,0	316,0	316,0	316,0
§7 Mentamál	1.001,3	1.004,9	1.008,4	1.012,2	1.015,5
§11 Heilsumál	984,9	992,7	1.000,7	1.008,7	1.016,7
§12 Almannamál	1.449,0	1.453,7	1.475,6	1.495,1	1.516,7
Rakstrarútreiðslur tilsamans	4.369,4	4.385,3	4.425,1	4.462,8	4.501,5
Løguútreiðslur, §1-§12	273,0	280,9	285,0	285,0	285,0
Rentuútreiðslur, netto	77,0	73,0	69,0	69,0	69,0
Inntøkur	4.775,4	4.837,4	4.887,4	4.937,4	4.987,4
RLÚ-úrslit	56,0	98,2	108,3	120,6	131,9

Skjal hjálagt:

Skjal 1: Búskaparfrágreiðing I

Fíggjarmálaráðið, 27. mars 2015

Jørgen Niclasen
landsstýrismaður

/ Bjarni Askham Bjarnason